Štev. 141 V Trstu, v soboto 24. maja 1919 Letnik XLIV

Izhaja vsak dan, ali ob nedeljah in praznikih, zjutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik konsorcij lista Edinost. — Tisk tiskarne Edinost. — Naročnina znaša na mesec L 3·—, pol leta L 18·— in celo leto L 36·—. — Telefon uredništva in uprave štev. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 10 stotink. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm). — Oglasi tigovcev in obrtnikov mm po 20 stot.; osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po 40 stot., oglasi denarnih zavodov mm po 80 stot. Mali oglasi po 10 stot. beseda, najmanj pa L 1·—. Oglase sprejema inseratni oddelek Edinosti. Naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti. Uprava in inseratni oddelek se nahajata v Trstu, ul. sv. Frančiška As 20.

Mirovna konferenca.

Listu »Corriere della Sera« poroča dopisnik iz Pariza, 22. Po Orlandovi povrnitvi so se zopet začele seje zbor četvorice, ki je danes sestavil odgovor na noto nemške delegacije glede sarrskih rudnikov ter pripravlja noto Poljski, ki jo predloži Paderewskemu jutri zvečer, ko se povrne v Pariz. Tehnična komisija za poprave je izpopolnila svoje delo glede miru v Avstriji; zdi se, da se bo s prijaznim francoskim sodelovanjem zopet začelo proučevanje vprašanja razdelitve trgovskega brodovja avstrijskih pristanišč; ta razdelitev se bo smatrala za prvo vplačilo sovražnikove odškodnine Italiji, pa ni izključeno da ostanejo jadranske ladje v bivših avstrijskih pristaniščih pod italijansko zastavo. V inozemskih listih se še vedno predlagajo razne rešitve reškega in sploh jadranskega vprašanja. Kakor piše danes zjutraj »Daily Mail« bi Reka postala svobodno in samostojno mesto, čije diplomatsko zastopstvo v inozemstvu bi se poverilo Italiji; Zader in Šibenik bi bila pod avtonomno mestno upravo, pod italijanskim protektoratom. Italiji bi se pripoznala pravica do kvarnerskih otokov. Važno je pripomniti, da do sedaj nič ne kaže na to, da bi ti načrti imeli Wilsonovo sankcijo; zato je njihova vrednost omejena samo na vrednost formul, ki jih posredovalci, in morda zavezniki, iščejo, upajoč, da dosežejo pritrditev italijanske delegacije z ene in Wilsona z druge strani. Kakor smo že pripomnili, se mora rešiti še en temeljni predsodek, čeravno vsebujejo razni priobčeni načrti o njem modre pridržke. Ta predsodek je: teritorijalna zveza Reke z ostalim delom Italije. Predsednik Wilson vztraja pri svoji ideji, da se ne sme ločeno ozemlje Reke nikjer dotikati z italijansko Istro. Wilson bi celo hotel, da bi železniška proga Reka-Ljubljana čez Sv. Peter tekla po popolnoma jugoslovanskem ozemlju. Ni jasno, kakšen bi mogel biti vzrok tej zahtevi, ko je že znaten del železniških prog, ki spajajo Reko in Trst z Budimpešto in Dunajem v posesti Jugoslovanov, ki bi hoteli zavladati tudi nad tretjo progo Trst-Dunaj.

Če pa predsednik, nadaljuje dopisnik, smatra za naravno to gospodstvo Jugoslavije nad velikimi železniškimi arterijami, ki izvirajo iz avstrijskega in ogrskega ozadja proti italijanskim lukam v najkočljivejši točki, to je v centru, ni razumljivo, kakšni so vzroki, radi katerih bi bilo nevarno italijansko gospodstvo nad začetno železniško progo, ki je medtem zelo kratka, Reka—Ljubljana. Tukaj se smatra, da ne bo sprejemljiva za italijansko delegacijo nobena rešitev, ki bi ne vsebovala teritorijalne zveze ločene reške skupine z italijansko Istro. Toda osebe, ki so vsakdan v bližini predsednika Wilsona, trdijo, da on ne samo smatra svoje tozadevne ideje za neizpremenljive, temveč da mu še vedno ugaja načrt, po katerem bi se samostojen režim nad Reko poveril protektoratu Zveze narodov, in sicer mednarodni komisiji 5 članov, ter za dobo nekaj let, po katerih bi se uporabil plebiscit. Gre namreč zato, da se uporabi glede Reke isti princip, ki se je uporabil za saarske rudnike. Vprašanje je, če tisti, ki se izdajajo za službene tolmače Wilsonovih idej, res predstavljajo njegove sedanje ideje, in če bi nje bil on pripravljen, da, vpričo predlogov, modušno podpiranih od zaveznikov, modificira svoje stališče.

Sklepi četvorice.

PARIZ, 21. Svet četvorice, sestavši se danes predpoludne, je razpravljal v odgovoru, ki ga je dati na noto grofa Brockdorffa-Rantzau, ter je sklenil privoliti v podaljšanje roka za osem dni da more nemška delegacija pismeno predložiti svoje prigovore. Popoludne je četvorica glavarjev vlad zaslišavala ukrajinsko delegacijo. Petorica ministrov za vnanje stvari ni imela danes seje v krogih konference. Govori se da usoda Turčije še ni določena.

Mirovna pogodba se podpiše baje 10. junija?

PARIZ, 21. Poročajo, da si zavezniki določijo teden dni za proučevanje nemških protipredlogov, potem da dovole kratek rok — treh ali 4 dni — Nemcem, da prouče definitivno besedilo mirovne pogodbe. Pogodba da se podpiše, ako ne pride kaj nepričakovanega vmes, dne 10. junija.

Nemška vlada o vprašanju odgovornosti in odškodnin.

PARIZ, 22. V svoji repliki na odgovor zaveznikov na nje noto glede odgovornosti odgovarja nemška vlada, da hoče, kakor je obljubila in kakor je nje dolžnost, popraviti škode, storjene v Belgiji in v severni Franciji vsled kršenja belgijske nevtralnosti, ali tudi za opustošenja vsled ruske invazije v vzhodno Prusijo da treba dati odškodnino. Nemški odgovor zaključuje s ponovno zahtevo, naj se priobčijo poročila medzavezniške komisije za odgovornost. Vsak obtoženec mora poznati čine, katerih je obtožen.

Odlagajo...!

PARIZ, 22. »Petit Journal« sodi, da skupnost gospodarskih vprašanj, nastalih vsled likvidacije bivše avstro-ogrske države, ki interesirajo več zavezniških narodov, in tudi morda potovanje Orlanda, prisililo konferenco, da priobčitev mirovne pogodbe avstrijski delegaciji odlože na zadnje dni maja.

Protest proti podaljšanju roka, dovoljenemu Nemčiji.

PARIZ, 22. »L'Homme Libre« vidi v zahtevanju nemške delegacije, naj se roki podaljšajo, ne le sredstvo za pridobitev časa, potrebnega za sestavo in izročitev novih not, ampak tudi, da bi Scheidemannova vlada zadobila časa, da doseže sporazum med svojimi pristaši, kakor tudi s prijatelji Nemčije, da bi ti posredovali njej v prilog. Rečeni list pripominja, da ententa ne privoli v nikaka pogajanja, pa naj se zahtevajo od katere-koli strani, bodi od germanofilov, ki so bili v opoziciji proti Wilsonovi politiki, bodi od Vatikana, katerega delovanje tekom vojne ni podalo ničesar, kar ne bi bilo ugodno za centralni vlasti.

Rok za izročitev mirovne pogodbe Avstriji bo podaljšan.

»Messaggeru« poročajo iz Pariza 21. t. m.: Italijanska misija je odsotna, in Hotel Eduard VII. kaže zopet svoje melanholično lice prejšnjih mesecev. Medtem, tudi konferenca počiva, čeravno je še veliko nekončanega dela. Meje nove Avstrije niso ugajale Slovencem, pa so zato bile popravljene; toda italijanska vlada noče priznati nove pogodbe, preden se ne reši vprašanje italijansko-jugoslovanskih meja. Zaključek: ker so naši (Italijani) odsotni, se bržkone odloži izročitev mirovne pogodbe Avstriji.

Problem na vzhodu še ni rešen in nič ne kaže nato, kako se bo rešil. Samo francoski glasovi se slišijo, ki trdijo, da se ni Francija nikdar odrekla svojih pravic na Alessandreto. Želja, da se rešijo vsi ti problemi, čeravno niso v nikakšni zvezi z mirovno pogodbo, ki se mora podpisati in izročiti, zmanjšuje željo, da bi kmalu bila podpisana mirovna pogodba z Nemčijo in da se izročijo mirovni preliminariji Avstrijcem.

Grof Brockdorff-Rantzau odpotoval v Spa.

VERSAILLES, 22. Grof Brockdorff-Rantzau je odpotoval iz Versaillesa v Spa, kjer se mora iznova posvetovati z nemškimi zastopniki. Na potovanju ga spremljajo drugi člani nemškega odposlanstva.

Proti zedinjenju Nemške Avstrije z Nemčijo.

CURIH, 22. Iz Berolina se poroča: Listi objavljajo izvleček mirovnih pogojev z Nemško Avstrijo in sicer: Brezpogojna odreka zedinjenju z Nemčijo in opustitev vsakršnega nadaljnega delovanja v tem smislu. V slučaju, da bi se ne sprejela ta dva pogoja, bi se takoj uvedla prehranjevalna blokada in ustvaril finančni položaj, ki bi onemogočal neodvisno vladavino. Okupacija ni pripravljena.

Mirovna pogodba se ne objavi pred podpisom.

PARIZ, 22. Clemenceau je odgovoril Mercu'u predsedniku proračunskega odseka, da mu je žal, da ne more izpolniti želje proračunskega odseka ki je zahteval, da se mu naznani popolno besedilo mirovne pogodbe. Clemenceau je dejal, da se pogodba ne more objaviti, dokler nemški odposlanci ne podpišejo predložene jim pogodbe. Za sedaj se pogajanja nadaljujejo. Omenivši člen ustave in izjavo, ki jo je podal Pichon v zbornici 10. aprila v odgovor na Lebeyevo interpelacijo, zaključuje Clemenceau, izjavljajoč, da je stališče francoske vlade isto kot vseh zaveznih in pridruženih vlad, ki so se dogovorile, da ne sporoče besedila pogodbe svojim parlamentom.

Schuhmacher izločen iz zastopstva Nemško Avstrije.

PARIZ, 23. »Journal« javlja, da je odpotoval iz Versaillesa zloglasni član nemškoavstrijskega odposlanstva, tirolski krščanski socijalec Schuhmacher, katerega je italijansko časopisje imenovalo rablina Cezarja Battistija.

Reško vprašanje. — Orlando se je povrnil v Pariz.

PARIZ, 22. Danes ob 10'25 je Orlando dospel v Pariz, prišedši iz Oulxa. Spremljal ga je Crespi. Na kolodvoru so ga pričakovali: Sonnino, italijanski veleposlanik Bonin Longar in več političnih oseb, kakor tudi člani italijanske delegacije na mirovni konferenci.

Naslednika Salandre in sen. Salvago-Raggija.

PARIZ, 21. Vsled demisije Salandre in senatorja Salvago-Raggija sta pozvana v italijansko delegacijo na mirovni konferenci Crespi, minister za prehrano in marchese Imperiali, italijanski veleposlanik v Londonu

Razgovor Orlanda s Trumbićem.

Poročevalec lista »Giornale d'Italia« je govoril v vlaku z nekim italijanskim ministrom ter poroča o tem razgovoru takole: Že na vse zgodaj je zelo živo na postaji Cittavecchia, skozi katero imajo priti italijanski ministri, na poti v Oulx. Vsi nestrpno pričakujejo, kedaj se bo vendar prikazal vlak. Končno! Lokomotiva s tremi salonskimi in nekaterimi vagoni I. razreda prisopiha na postajo. Na oknih se pokažejo znani obrazi ministrov. Pozdravim kakšnega dobrega znanca, pogledam proti oknom, kjer stojijo za šipami temne postave ministrov in se z odločnim skokom najdem v nekem vagonu prvega razreda. Vležem se in se delam, kakor bi spal. Toda ne dolgo! Kmalu pride uradnik in me opozori, da to ni osebni vlak. Po kratkem razpravljanju se zmeniva, toda uradnik mi javi, da mi je prepovedano, po strogem ukazu kabinetnih uradnikov, posebno glede žurnalistov, hoditi po hodniku dalje, v druge vagone, in da moram ostati (in še to po izjemni milosti!) le tukaj, v tem vagonu. Ko se vlak premakne, zapazim ekscelenco Paragona, ki gleda iz okna bližnjega vagona.

— Kako gre, ekscelenca? ga vprašam.

— Hvala: počutim se prav dobro.

— Cestitam!

— Hvala!

Nasmeh, stisljaj roke, in že se obrne od okna, toda jaz mu sledim in se naenkrat najdem med nekaterimi člani kabineta.

— Ekscelenca — rečem po dolgem molku, med katerim sem s strahom poslušal, enemu ministru, ki je imel največjo brado od vseh — ne hotel bi biti indiskreten ter povpraševati, toda samo eno besedo, kakšno zagotovilo za ljudstvo, ki je nestrpno, ki čaka!

— Saj vam — pripomni z očetovskim nasmehom odličen prijatelj — vam ni treba drugega, kakor da ilustrirate priobčeno službeno poročilo, ki je zelo jasno in izčrpno.

Toda, ker dajate prednost krivim novicam...

— Krivim?! — ga prekinem z očitnimi znaki protestiranja.

— Tako je... Zdi se neverjetno, toda resnično je. Neki list je priobčil vest iz Pariza o razgovoru ministrskega predsednika z dr. Trumbićem.

— In?!...

— In — ta vest ni resnična, temveč je popolnoma izmišljena. G. Orlando ni imel nikdar sestanka z znanim jugoslovanskim agitatorjem.

— Kako je nastala ta kriva vest, ki se je tako zelo razširila in ki je — brez prikrivanja — napravila ogromen vtisk na javno mnenje naše dežele?

— Neki francoski žurnalist, urednik nekega znanega, Jugoslovanom prijaznega lista — je pripomnil neki drugi vladni član — je zaznamoval v svojo listnico prisotnost g. Orlanda v »Hotelu Carillon«. Ker se je pa v istem dnevu in ob isti uri nahajal v tem lokalu tudi gospod Trumbić, se je preveč vnet »reporter« smatral pooblaščenega, da izvaja iz te, čeravno slučajne, okolnosti, sklep, da se je v resnici vršil razgovor med italijanskim ministrskim predsednikom ter ministrom zunanjih zadev bodočega srbskega kraljestva o reškem vprašanju. Ta pogovor je bil fantastičen, kakor so bile fantastične tudi vesti o predidočih pripravah nekih ameriških oseb za ta razgovor, kakor pravi francoski list, ki je prvi priobčil to novico.

Nato se je vršil pogovor o pomenu ministrskega sestanka v Oulxu.

Za ohranitev prijateljstva med Francijo in Italijo.

PARIZ, 21. Senator Demogue, bivši ministrski predsednik, piše v listu »Le Soire«: Reško vprašanje še ni rešeno. Italija je nervozna in ton v italijanskem časopisju je grenak. Mnogi narodi sveta pred vsemi Nemčija, imajo interes na tem, da sejejo nezaupanje med Francijo in Italijo. Tisti, ki vodijo francosko politiko, bi si morali biti v svesti ter energično delovati na to, da se ohrani tesno zaupanje, prijateljstvo in zavezništvo med dvema deželama, ki jima bo to tesno zavezništvo potrebno radi velikih interesov in radi velikega mesta, ki je zavzemate obe v sredozemski kotlini.

Ukrajinsko odposlanstvo pri Wilsonu.

PARIZ, 22. Wilson je sprejel Siderenka, Špugina, Paniko, Lozinskega in Vitoškega, člane odposlanstva, poslanega iz Uprajine v Pariz. Danes sprejme odposlanstvo Clemenceau.

Kitajci in mirovna pogodba.

PARIZ, 21. »Temps« piše: Ministrstvo za vnanje stvari ovrgava vest, da bi bil minister za vnanje stvari izjavil, da bo kitajska vlada morala podpisati mirovno pogodbo brez nikakih pridržkov. »Temps« oporeka tudi, da bi bile Francija in Japonska sklenile dogovor glede sfer vpliva v Kitaju.

IZ FRANCIJE.

Amnestija na Francoskem zavrnjena.

PARIZ, 22. Zbornica je s 326 proti 176 glasovom zavrnila amnestijsko predlogo. Minister Nail je izjavil, da vlada enako kot zbornica umeva potrebo amnestije in da svoječasno zopet predloži predlogo.

Krušne izkaznice odpravljene — v Franciji.

PARIZ, 21. Te dni so se imele krušne izkaznice obnoviti. Namesto tega pa je podtajnik za prehrano objavil, da se s 1. junijem krušne izkaznice odpravijo. Od tega dne dalje bodo te izkaznice le še grd spomin na vojno.

IZ ITALIJE.

Predsednik brazilske republike je odpotoval iz Rima.

RIM, 22. Predsednik brazilske republike je odpotoval v Pariz. Pred odhodom iz Italije je naslovil na predsednika časnikarske zveze brzojavko, v kateri se zahvaljuje vsemu italijanskemu časopisju na sprejemu, ki so mu ga priredili.

PARIZ, 22. Predsednik brazilske republike in gospa Pessa sta davi dospela v Pariz.

NEJASEN POLOŽAJ V ITALIJI.

Po obmejnem ministrskem svetu.

PARIZ, 22. »Matin« razpravlja o razlogih, ki so napotili italijanskega ministrskega predsednika Orlanda, da je sklical ministrski svet v Oulx, in pravi, da se je v uradnih razgovorih, ki so se vršili zadnje dni, glede jadranskega vprašanja ugotovil zadovoljiv napredek. Italijansko odposlanstvo je pokazalo, da je pripravljeno za razsežne privolitve glede ozemelj, ki si jih je Italija zagotovila z londonsko pogodbo in ki jih more v celoti zahtevati zase, sklicujoč se na lojalnost Francoske in Angleške, na katero se more zanašati vedno. V zameno za te privolitve, ki pomenjajo, da bi se Italija odrekla prisvojitvi 150.000 Jugoslovanov, je zahtevalo italijansko odposlanstvo, da se prizna načelo italijanske vrhovne oblasti nad Reko. Italijanski odposlanci so bili pripravljeni, da Italija prevzame zelo razsežna poroštva z gospodarskega kakor tudi političnega vidika, pripuščajoč soudeležbo pri vladi mesta Reke vsem interesiranim življem. Vse to pa se privoli šele tedaj, ko bo italijanska trobojnica svobodno mogla plapolati nad spornim mestom. Pred sprejetjem »modusa vivendi«, ki je takorekoč že urejen in kateremu bi se predsednik Wilson ne protivil, je Orlando hotel imeti odobritev vsevkupne vlade. Kolonijalna vprašanja in vprašanja, nanašajoča se na italijansko vplivno ozemlje v Mali Aziji, porazdelitev brodovj sovražnih držav in ententna politika v Avstriji so brezdvomno druga vprašanja, katerih rešitev je bila odvisna od ministrskega sveta v Oulxu.

— Tako pariški list, ki je bil vedno skrajno naklonjen italijanskim aspiracijam. Značilno je ob tej tako ugodno za italijansko rešitev jadranskega vprašanja se glaseči pisavi »Matinovi« potem vsekakor nasledje poročilo o položaju iz Rima, ki je posnemamo po včerajšnji »Eri Nuovi«. To poročilo pravi:

RIM, 22. Ministri, ki so se vrnili iz Oulxa, kjer so prisostvovali izrednemu ministrskemu svetu z Orlandom, so predmet neprestanih nadlegovanj s strani časnikarjev in parlamentarcev, ki vsi v skrbeh iščejo vesti, toda ministri so silno zapeti. Poizkušal sem navrtati ministra Ciufellija, pa mi je odgovoril: »Prijatelja sva, zato me ne mučite z vprašanji, ker vam ne morem odgovoriti. Vkljub temu absolutnemu pomankanju vesti pa se zdi, da se je rimsko politično ozračje razjasnilo. Vkljub temu pa država ostaja v temi in morečih dvomih. Posl. Barzilai je, kakor Salandra in Salvagó-Raggi, odstopil od zastopstva Italije na mirovni konferenci, in navaja za vzrok zdravilne razmere neke svoje ožje sorodnice. To ne pomaga, da ne bi občinstvo njegovega odstopa tolmačilo za znak takega položaja, da ta položaj sili italijansko odposlanstvo v Parizu v kompromis, sloneč na odrekah. Dejstvo, da so odstopili trije člani odposlanstva v tako resnem času, je predmet živahnih opomb in ostrih kritik. Trdi se, da odposlance, ki so odstopili, nadomestijo: minister Crespi ter pooblaščena veleposlanika Bonin in Macchi Cellere. Imenovanje Luzzattija, o katerem se je govorilo v nekaterih vdanih mu krogih, je izključeno. »Giornale d'Italia« je izvedel od ministra De Nava, da je bil ministrski svet v Oulxu sklican edino le po Orlandovi volji in da so vesti, ki so govorile o Orlandovem razgovoru s Trumbićem, napačne.

Z druge strani, iz Pariza, pa prihaja poročilo, da sta bila na Salandrovo in Salvago-Raggijevo mesto poklicana Crespi in italijanski veleposlanik v Londonu, marchese Imperiali, dočim se tretji odposlanec, nadomestnik za Barzilai še ne imenuje.

»Resto del Carlino« poroča k položaju iz Rima: Po ministrski seji v Oulxu, ki je trajala 6 ur, je neki minister pozdravil Orlanda, izrazivši up, da bodo italijanska vprašanja ugodno rešena. V resnici, niso niti danes še rešena. Mislimo, da lahko dodamo, da je predsednik vprašal za mnenje kabineta več glede direktiv, nego glede zaključkov delegacije v Parizu. Na primer reško vprašanje! Versailleski kongres ni še znal najti formule, ki bi popolnoma zadovoljile italijanske želje ter išče lepo način, kako bi zadovoljil naše samoljubije in enočasno jugoslovanske interese: čitamo o raznih namigavanjih na mešano upravo med Jugoslovani in Italijani, o avtonomiji mesta in celo o mandatu Zveze narodov nad reškim pristaniščem. Jasno je, da bi v tem slučaju bilo vprašanje rešeno proti nam, ter bi italijan. zastava, plapolajoča po reških hišah ne zadostovala, da nam skrije resnico. Morda je hotel Orlando doznati od svojih kolegov, kako velike in kakšne bi mogle biti odpovedi italijanske vlade na Jadranu; ministri so se izjavili složni žnjim v formuli, ki mislijo, da zmaga na kongresu, toda ki jo, kakor se danes zdi, ne sprejme Wilson.

Moramo še nekaj časa počakati, preden bomo poznali jadranske klavzule mirovne pogodbe z Avstrijo: nekaj dni, ki prinesejo, kakor mislijo naši pooblaščenci, blagoslov za dober konec pogajanj. Zatezanje lahko brezdvomno nekaj izpremeni političen položaj: francosko časopisje čuti, po angleških zahtevah v Mali Aziji, težo anglosaske zveze ter se kaže naklonjeno italijanskim željam. — Boj naših listov proti krivim zaveznikom je pomagal našim pooblaščencem, da so uničili dva dogovora, toda z vsem tem se nam ne zdi, da se problem približuje k rešitvi. Čuli smo celo o ameriški volji, da vzame Italiji istrsko obal, ki bi mesto spajala z domovino. Ali se bomo mogli pohvaliti, da smo rešili jadransko vprašanje, če se iz Reke naredi otok, ki ni popolnoma v lasti italijanske države? — Gotovo ne! In premislite, da se bomo za dosego tega morali zadovoljiti z avtonomijo Zadra in Šibenika ter bomo morali ojačevati Jugoslavijo v Dalmaciji in Istri!

Na vsak način, ponavljamo, ni ministrski svet predlagal gotove formule, temveč je izrazil, v interesu pogajanj, da se strinja z Orlandom. Hočemo verovati, da so naši vladni člani razjasnili in rešili sredozemne, azijske in afriške zadeve po zahtevah politike in italijanskega gospodarstva.

Silen izbruh vulkana Stromboli.

MESSINA, 22. Ob 6'45 so začuli na otoku Stromboli silno eksplozijo. Vulkan je začel bruhati. Radijotelegrafska postaja v Stromboliju je takoj pozvala na pomoč, sporočivši o pričetku bruhanja, ki je izmetavalo žareče snovi vzdolž ceste na goro, provzročujoč požare. V isti čas so ugotovili potres, ki je trajal 10 minut. Konstatiranih je že več žrtev pod ruševinami. Veliko ljudi je že ranjenih od gorečih snovi. Pomorska obramba v Messini je nemudoma poslala na pomoč enajst enot, zdravilskega materijala, 100 mož, in živeža. Iz messinskega kanala se opaža bruhanje. (Stromboli spada k Liparskemu otočju, Isole Lipari, severno Sicilije, ki je vse vulkanskega izvora.)

IZ DRŽAVE SHS.

Jugoslovanska vojna mornarica.

ZAGREB, 21. »Obzor« poroča iz Belgrada z datumom 18. t. m.: Naše mornariško osobje, častniki in moštvo, je včeraj slovesno priseglo kralju in domovini. Admiral Koch je po zaprisegi imel nagovor, v katerem je pozival vojaštvo, naj izpolnjuje svojo prisego kralju in zastavi, pod katero bodo odslej služili domovini. Kralj je podpisal odlok, s katerim se imenuje za prvega kontreadmirala mornarice Dragutin Prica. (»Era Nuova«.)

Nove spletke Radićevcev.

BASEL, 22. Iz Zagreba se poroča: Hrvatska seljačka stranka je poslala italijanski misiji na Reki protest s prošnjo, da bi odposlala mirovni konferenci v Parizu. V protestu se pravi: »Hrvatska seljaška stranka, ki šteje nad en milijon pristašev (v resnici morda par tisoč, ker je imela v hrvatskem saboru samo tri zastopnike; prip. ured.) s Štefanom Radićem na čelu, ki je sedaj v zaporu, ostaja trdno na stališču, da se morajo Hrvatska, Slavonija in Dalmacija zediniti v neodvisno republiko. Stranka protestira proti zapretju svojega načelnika in proti dejstvu, da konferenca srbske odposlance smatra za jugoslovanske odposlance, ker srbski odposlanci niso dobili nikakršnega poverila od hrvatskega naroda. Italijanski delegati se naprošajo, da bi skrbeli za hrvatske koristi na mirovni konferenci. Hrvatski narod je bil osleparjen; ni bil osvobojen, pravi protest, ki se končava z zahtevo, da naj mednarodna komisija obišče deželo.

Razprave o jugoslovansko - italijanski meji.

ZAGREB, 19. »Obzor« poroča iz Belgrada 19. t. m.: Z ozirom na vesti, ki so dospele iz Pariza glede meja med državo SHS in Italijo, se je vršilo več sej ministrskega sveta. Iz teh razprav, pravi »Obzor«, izhaja, da nismo še končnoveljavno poraženi, ker je še upanje, da se nam posreči naše zahteve dovesti do zmage. Ponujajo se nam kompenzacije na drugi strani, toda kraljeva vlada jih je odločno zavrnila. Nanašaje se na to brzojavko, se bavi »Obzor« v svojem uvodniku tudi z rešitvami, kakor jih predlagajo Francozi in Angleži ter pravi: »Nobena teh rešitev ne odgovarja našim zahtevam, pravici in narodnim odnošajem Reke napram Jugoslaviji.« — Kakor pravi neko uradno sporočilo, se je ministrski svet v Belgradu v eni svojih sej bavil z vprašanjem meja z Italijo in nadaljuje: »Stavljeni so bili razni predlogi za rešitev in ponujale so se tudi koncesije; zavrnile pa so se vse kot nesprejemljive.« Ni dvoma, da so se v teh razpravah pretehtavali tudi razni predlogi glede pomednarodnitve Reke. Na drugem mestu pa poudarja isti »Obzor« z zadovoljstvom, da francosko časopisje, ki je bilo, izvzemši »Journal des Debats«, naklonjeno Italijanom, sedaj skuša priznavati jugoslovanske zahteve. (»Era Nuova«.)

List »Serbie« se preseli v Belgrad.

CURIH, 22. »Serbie«, glasilo za jugoslovansko propagando v Švici, opustil svoje izhajanje v Ženevi in se preseli v Belgrad. List piše: »Naloga našega lista v Švici je končana. Naša domovina je svobodna in zedinjena. Zadnji imperijalizem, Sonninov, je v zadnjih izdihljajih. Kakršnakoli bo praktična rešitev vprašanja naših meja, narod Srbov, Hrvatov in Slovencev bo živel in bo znal braniti svojo celotnost....« (»Era Nuova«.)

Nemški delegaciji je rok podaljšan za osem dni.

PARIZ, 21. Clemenceaujev odgovor na pismo grofa Brockdorff-Rantzaua se glasi tako-le: Gospod predsednik! Potrjam prejem vašega pisma z dne 20. t. m. Sporočate mi, da so vprašanja, glede katerih želi nemška delegacija predložiti prigovore, tako komplicirana, da spomenice nemške delegacije ne morelo biti pripravljene v roku 15 dni, kakor je bil dovoljen dne 7. t. m.; vsled tega zahtevate podaljšanje tega roka. V odgovor mi je čast sporočiti vam, da zavezniške in pridruženo jim vlade privoljujejo podaljšanje roka do četrtka dne 29. t. m.

PODLISTEK

Žitje in bitje veleuma Ksenila Vrškega.

Spisal: **Stanko Kelémen.**

MLADOSTNA LETA.

Mladost, vendar po tvoji temni zarji
Srce bridko vzdihuje: Bog te obvarji
Prešern: Slovo od mladosti.

Nebeške muze, pridite sedaj z nebes in vodite mojo roko, da se bo dostojno glasila pesem na Ksenilovo mladost. Da bi nam žarki prve mladostne sreče hoteli po tolikih letih ogreti mrzlo srce.

Ko pišem te vrstice v hladnem gozdu v bližini bistrega vrelca, se razlega petje iz mladostnih pastirskih grl. Poleg mene pa sedi, brhka kakor golobica, pastirica Filumena in skuša na vsak način, da bi pozornost mojo obnila na-se. Zdaj se pričakuje med grmovjem njen bratec Karlek, da bi jo zvabil k neki igri. Siroti sta v reji pri dobrih ljudeh. Igra postaja živahna; nekoliko nevoljen ju hočem odpraviti, toda, ko se oziram na njiju, me mine nevolja. Vsa njuna pozornost je obrnjena na neko neznatno igro: očesca se blišče, okoli ust razigrava radosten posmeh, v naglih presledkih se vrste jok in smeh... Evo vam mladost, napol razcvelo cvetko v senci božje milosti. O sreča nerazjašnjena.

Tudi na Ksenila se dado obrniti one svetopisemske besede: »rastel je na starosti, modrosti in milosti pri Bogu in ljudeh!«

K dobri rasti je vsekakor pripomoglo obilno delo in svež zrak; ne morem pa istega trditi o dobrem jelu in pilu. Stvar je namreč taka, da so bili Ksenilovi stariši, kakor sem že omenil, ubožni, tako jim je večkrat vsega nedostajalo.

Služili pa so si kruhek tudi na ta način, da so hodili h kmetom na delo. Da bi pa otroci med tem doma ne stradali — Ksenil še je imel brata in sestro — jemala jih je mati k dotičnemu kmetu in jih izročala v njegovo milost. Ti otroci so potem prežali okrog hrama, pričakujoči, da se kmetica spomni tudi na njihov želodček. Ksenil se je pozneje spominjal z nekim bridkim humorjem, kako so splezali pri Bratkovih na neki dren, od koder se je lepo videlo v [illegible] mizo: in kako da so od tamkaj [illegible] očesom na vse delikatese, ki so prihajale na mizo: štruklji, pogače, muski in kar še je več takih dobrot.

Ali pa da sta si s sestrico Treziko po trudapolnem delu skuhala kot največjo dobrino skledo mleka, in v to nadrobila suhe žemlje...

Tudi na modrosti je rastel Ksenil. Hej in še, kako! V fari je takrat učiteljeval neki Šalamun: pedenj človeka — laket brade, toda silen pedagog. Ksenil si je vedel pridobiti njegovo naklonjenost; ne sicer zaradi mirnega vedenja, kajti šteli so ga k nemirnim elementom; toda zaradi ukaželjnosti. Ukaželjen pa je bil naš Ksenil; kadar mu je preostajalo le količkaj časa, je smuknil gor na podstrešje, kjer so ležale v najlepšem neredu neke knjige, njegova privatna biblioteka. (Te dve besedi si je nekje prisvojil). Štela pa je le malo številk: Staretovo zgodovino, Torkar in Rogačevo »Življenje svetnikov, Štefan Kociancicevo: Kristovo trpljenje, Laserjevo: Lurška mati božja in Andrejčkovega Jožeta. Žalost in veselje. Te knjige so bila njegova dušna paša.

Tudi na milosti pri Bogu in ljudeh je rastel: Bil je namreč v mladosti zelo veren. V poznejših letih se je z veseljem spominjal trenutka, je bil prvič doznal: da je Bog. — Takrat je namreč prav silno grmelo in bliskalo in Ksenil se je prijel za materino krilo in vprašal boječe: »Kaj to tako »rožlja«. Mati je odgovorila: »Bogec se kregajo.« On pa je zopet vprašal: »Kdo je to Bogec?« Bogec so naš Gospod. To mu zopet ni bilo jasno, ker je dosedaj poznal samo enega »Gospoda,« necega čmerikovca, ki je stanoval v Zidanici, in se prikazal samo takrat med ljudmi, kadar je bilo treba viničarja okregati. Iz teh vtiskov si je potem zvaril Ksenil predstavo o Bogu, kot sivemu možu, ki visoko nad oblaki grmi in ustrahuje grešnike — oči pa ima vedno obrnjene na Ksenila in na njegove stariše. Kadar je čital »Kristovo trpljenje« je pretakal solze »kakor so vinske jagode«. Poleg Boga je vneto častil vso nebeško družino. Z velikim ganotjem je poslušal, kako ostro so živeli razni svetniki in svetnice.

In ko je čital, kako se je prikazovala nebeška Kraljica Bernardiki, o, kako je zavidal to deklico! Pričakoval je v svoji ne baš preveliki ponižnosti, da se nebeška mati prikaže tudi njemu in ga vzame ob priliki v nebo.

Sploh ste lahko opazili, da je vera za vsacega najvzvišenejše, dočim plitve glavice ostajajo hladne napram njej.

Tudi na milosti pri ljudeh je rastel Ksenil kolikor toliko — pa ne preveč. Gotovo so bili vsi prostorčki v srcu tujih ljudij tako zelo zasedeni od skrbij za lastno nadebudno deco, od skrbi za blago, za gospodarstvo, da je le malo ostalo za našega Ksenila.

Nekoč sta se dve ženici takole pogovarjali o njem:

»Keri pa je toti pretezin?«

»Drašev, ki so tü gor v tej kući.«

»Pa je nekšo grubo totodete.«

»Čisto se je po materi vrga.«

Da je bil Ksenil pri vsojih stariših v veliki milosti, posebno pa pri materi, ni treba omenjati — in pozneje navedem še nekaj podatkov.

Lahko bi še naštevali več podrobnosti, toda ne vemo: ali ne bi cenjenim čitateljem prej pošla nit potrpežljivosti, nego nam nit pripovedi.

Čemu še te podrobnosti? utegne vprašati vprašati marsikdo. Odgovarjamo: da bodo čitatelji videli, kakšen salto mortale je naredil Ksenil v poznejših letih, zlasti v verskem oziru.

Toda poprej naj se blagovolijo preriti skozi par poglavij.

(Dalje.)

IZ RUSIJE.

Angleško poročilo o Murmanski fronti.

LONDON, 21. Napredujoč vzdolž Dvine, južno Tumasa so zavezniki dne 18. t. m. vjeli 21 mož in uplenili 9 strojnic. Sodi se, da je bila ena topnjača boljševikov potopljena. Na fronti Vaga so Rusi, ki se bore z zavezniki, ujeli 71 mož, vzeli tri strojnice in ubili 20 sovražnikov. V Murmaniji so odbili sovražne patrulje. Vsled začnjih porazov na tej fronti so boljševiki zamenili poveljstvo.

MIRMANSK, 21. Došle so angleške čete v ojačenje.

Poraz boljševikov?

CURIH, 21. Iz Libave javljajo: Boljševiki so razvili ofenzivo in vneli so se boji na vsej fronti od Šloka do Banka in Jekatarinodara. Dne 16. t. m. je vojska dobrovoljcev odbila boljševike pri Maminču in zajela 2000 mož in 7 topov. Sovražnik se naglo umika v paniki. Razun tega so dobrovoljci zavzeli Lovgrušk, provzročitvi 8mi rdeči vojski popoln poraz. Ta je bežala zasledovana od konjenice. Ustaja se začenja zopet za hrbtom rdeče vojske. Uporniki se skušajo združiti s konjenico dobrovoljcev.

Kolčak napreduje.

LONDON, 21. Brzojavka iz Omska poroča, da čete admirala Kolčaka napredujejo in se bližajo Orenburgu.

IZ NEMČIJE.

V zapadni Prusiji je proglašeno obsedno stanje.

CURIH, 21. V zapadni Prusiji je proglašeno obsedno stanje.

IZ ŠVICE.

Bivši cesar Karel se seli.

ŽENEVA, 22. Bivši cesar Karel je dospel v minoli noči s svojim spremstvom v grad Praugins, kjer bo bival odslej in kamor mu je zavezniški svet dovolil preselitev. Iz množice, ki se je strnila okolo kolodvora, je bilo čuti nekoliko žvižgov, ko se je cesar s spremstvom odpeljal.

Italijanski ministrski svet in jadransko vprašanje.

»Corriere della Sera« je prejel iz Pariza, datirano dne 20. majnika:

Italijanska delegacija je nocoj skrčena na samega Sonnino. Orlando in Crespi sta odpotovala, da se udeležita ministrskega sveta, ki je sklican morda v Bardonecchio. Barzilai pa se je povrnil v Rim. In znano je, da se Salandra in Salvago-Raggi ne vrneta več v Pariz. Razne domneve nam morejo pojasnjevati to iznenadno potovanje ministrskega predsednika. Pred vsem potreba, da se italijanska delegacija izpopolni, ki se je skrčila na samo dva efektivna člana namesto petih, katerih poverilne so bile predložene nemški in avstrijski delegaciji. So tudi nujni razlogi notranje politike, ki brezdvomno pritiskajo na naše delegate v Parizu. Slednjič je utegnila zahtevati potovanje nujno potreba porazgovora z važnejimi člani kabineta o sedanjem stanju pogajanj radi jadranskega vprašanja.

V ameriških krogih naglašajo, da je neko italijansko odposlanstvo predložilo nek odločilen predlog o Reki. O tem kompromisu krožijo razne verzije, ki pa soglašajo vse v tem, da se Reki da značaj svobodnega mesta, pod zaščito Zveze narodov za gotovo dobo, ki pa varira med 5 in 15. Pristanišče bi bilo svobodno.

Vendar naglašajo isti krogi, da predsednik Wilson še vztraja pri jugoslovanskem konceptu, po katerem naj bi bilo svobodno mesto Reka popolnoma obkoljeno od ozemelj, odkazanih Jugoslaviji. In v ta namen da hočejo italijansko mejo prenesti v notranjost Istre.

Če je to res ameriški predlog, si je teško misliti, da bi ga italijansko javno mnenje smatralo kot zadovoljivega ter združljivega s tistim najmanjim programom, ki bi ga mogli smatrati kot vsprejemljivega v malo obetajočim stanju, v katerem se danes nahajajo pogajanja.

V slučaju, da bi bil Wilsonov predlog sprejet, bi se dale Italiji kake koncesije pod naslovom kompenzacija ali v Mali Aziji, ali v tisti strani rudnikov živega srebra. (!) ki jih londonski pakt ne priznava Italiji, ali pa v tem, da zavezniki in njih pridruženci odstopijo od svojega deleža pri porazdelitvi trgovskega brodovja nekdanjih avstrijskih pristanišč.

Tudi oficijozni »Giornale d'Italia« potrja, da Wilson še vedno odklanja italijansko zahtevo, da bi se Reka priključila Italiji, toda z najvecimi jamstvi za svobodo pristanišča. Potem pa govori tudi ta list o možnosti prehodne rešitve: da postane Reka mala suverena država, ki jej bi Zveza narodov jamčila neodvisnost. S tako rešitvijo bi reška občina, ki so jo vedno in ki jo tudi sedaj — tako naglaša »Giornale d'Italia« — vodijo Italijani, zadobila državne funkcije. Ali tu stavlja rečeni list neko, kakor naglaša, bistveno vprašanje: **bili suvereno mesto Reka mejilo z italijanskim ozemljem v pravem pomenu besede?** Vsakdo da razume važnost takega vprašanja. Kajti: drugačen bi bil položaj mesta, četudi neodvisnega, če bi ostalo kot otočič sredi slovanske povodnji, in drugačen, če bi bilo to mesto neodvisno in italijansko, a bi mejilo na »deželo-mater«, s katero bi moglo občevati svobodno kot avtonomen organ.

Mi pritrjamo trditvi »Giornale d'Italia«, ko pravi nadalje, da je razlika bistvena iz nešteviinih razlogov, kajti druga alternativa bi pomenjala, četudi ne formelnega, pač pa dejansko priključenje k Italiji. Zato se je teško nadejati, da bi pogajanja med Italijani in Jugoslovani o tem vprašanju dovedla do sporazuma.

Potem piše »Giornale d'Italia«, da razprave glede Reke nadaljujejo, a ne govori nič med kom in kom, pač pa dostavlja, da se jih francoski delegat Tardieu udeležuje najživahneje kot — posredovalec pri Wilsonu, ker je doslej brezuspešen ves trud za direkten sporazum med Italijani in Jugoslovani, vpričo dejstva, da sti nasprotni stališči nespravljivi. Končno pravi »Giornale d'Italia«, da je priključenje Reke k Jugoslaviji izključeno, sicer pa, da se ne more še nič reči, kakov bo definitivni izid te bitke za Reko.

Drugače sodi — razpravljajoč o vzrokih, ki so zahtevali ministrsko posvetovanje na meji — konservativni »L'Avvenire d'Italia«. Piše: Zastonj je, udajati se iluzijam. Tudi modus vivendi, kakor ga je predložil »Matin« kot zadnjo koncesijo naših zaveznikov, je tak, da se ne uresničijo popolnoma niti najminimalneje zahteve Italije. In v tem slučaju je pravilna sodba, da se mora ministrski svet definitivno odločiti: 1) ali se sprejme program prilagodjenja, 2) ali se prične z intransigentnim postopanjem, ali pa 3) odloži svoj mandat!

Vračajmo ljudstvu duševno zdravje!

Veliki dogodki povzročajo velike učinke. Velike katastrofe donašajo velike škode, elementarne dogerike spremljajo globoki in silni pretresljaji. Velika nesreča, kakršnja je vojna, povzroča opustošenja na imetjih in v duševnem življenju.

Tako je izkusilo človeštvo v teh strašnih časih, ki smo jih preživljali v zadnjih petih letih ogromne svetovne katastrofe;. posebno pa vsi tisti, ki jim je bilo usojeno, da so bila njihova bivališča in njihovi domovi v bližini front, krvavih bojišč, vsled česar niso bili izloženi le tistim udarcem vojne, ki so zadevljali splošnost človeštva, zapletenega v ta divji ples, marveč so padali po njih še drugi udarci — naravne posledice neposredne bližine fronte.

Kakor vsi drugi smo trpeli pomankanje na vseh in tudi najprimitivnejših potrebščinah tudi za najskromneje življenje; obiskovale so naše družine razne bolezni, ki so jim ognjišča ogromne fronte, a niso nam bila na razpolago ne potrebna zdravila, ne zdravniška pomoč. Na tisoče jih je umiralo le vsled teh kalamitet, ki bi bili v normalnih razmerah preboleli in Tisoče rodbin je bilo samo na tem našem ozživeli dalje sebi in svojcem in svojemu narodu. kem tržaškem ozemlju povitih v žalost vsled velikega umiranja za fronto: na tisoče žena, mož, sinov, bratov, sestra je plakalo na izgubi dragih svojcev, ki jih ni vzela smrt na bojišču, ampak učinkovanje bližine fronte...!

Prišli so nad nas veliki, katastrofalni dogodki, ki so kot kladivo neizmerne teže padali na nas — ruseči in ubijajoči našo družbo. Hudo je bilo fizično trpljenje, a še tisočkrat hujše moralično. Trpela so naša telesa, naše fizično zdravje. Ali neizmerno teško, neznosljivo je bilo moralično trpljenje... porazni učinki na duševno življenje.

Pretresljivi dogodki so pretresali to življenje do globin. Mnogi so prebili in se nadejajo, da se dvignejo zopet. Mnogi pa so padli, ker niso mogli prenesti. Mnogo jih padlo in — še jih pada. Ne morejo se dvigniti več... duh jim je strt, volja zlomljena. Ne morejo se nadejati ničemur več — nada je zamrla v njih. Izpodmaknila se jim je moralična opora — zapadajo obupu. Moški in ženske! Življenje nima za te nesrečneže nobene cene več. Mečejo je od sebe svojevoljno kot stvar, ki je le v trpljenje. Breme, ki pritišče in povzroča boli. Nada, volja, energija so jim zamrle. Zato beže iz življenja v smrt, ker vidijo v tej odrešenje...!

O tem smo hoteli izpregovoriti danes, ker opažamo tudi med našim ljudstvom prikaze, ki povzročajo skrbi in bojazni za bodočnost. Celo med naše verno, Bogu udano ljudstvo, ki je imelo vsikdar v svojem verskem čustvovanju trden moraličen oslon, se naselja obup in v zadnjih časih smo morali z globoko žalostjo beležiti slučaje — samomora! In to še tudi med ženstvom priprostih slojev — med kmeticami na deželi!

To so prežalostni, veliko skrb povzročujoči pojavi, ki ne smemo brezbrižno mimo njih. Začeti moramo z moraličnim zdravljenjem — hitro in smotreno. Kdor le more, naj porablja vsako priliko in vsako možnost, da bo z živo besedo odganjal sence brezupnosti, dvigal ljudstvu duha, mu vračal vero in nado v življenje. Pa ne samo blaga, vspodbudna bodi beseda vseh, ki so poklicani, ampak, ko treba, tudi resna in v rezek opomin, da je življenje **v dolžnost** vsakomur, dokler mu je usojeno: dolžnost do sebe, do svojcev, do tistih, ki jim je dal življenje in dolžnost do človeške skupnosti; da ni nikdo gospodar nad svojim življenjem! Stvarnik je dal, in stvarniku bodi prepuščeno, kdaj nam je zopet vzame! Ljudstvu pridi v zavest, da vsakdo **mora** živeti, četudi je življenje težko breme, četudi nalaga trpljenje in malo ali pa nič veselja in zadovoljstva.

Mi moramo naše ljudi vračati k duševnemu zdravju, je vsposobiti, da bo znalo prenašati tudi gorje življenja. Razumemo, da je često hudo, teško — ali dolžnost je!

To bodi v veliko misijo vsem poklicanim činiteljem. Kjer vidijo, da sta vera in nada upadle, treba ju oživljati; kjer je še nade, treba jo utrjati. In kdor-koli se postavi v službo te misije, bodi uverjen, da je ne more biti vzvišeneje naloge, nego je ta, ki jo vrši v sedanjih časih! Posledice vojne so nam naložile najhujo preizkušnjo. Glejmo, da jo srečno prebijemo! Vse naše delo, vse naše stremljenje idi za tem, da povrnemo ljudstvu **duševno zdravje!** V ta namen odvračajmo to naše ljudstvo od vsega, kar bi mu moglo kvariti zdravje, oziroma: zagrajati poti povratka k njemu. Pameten človek ne bo zahteval samih svetnikov; ali resnica ostaja večna, da je morala tista granitna predloga, na kateri naj sloni življenje človeka in skupnosti!

Domače vesti.

Razpis natečaja. Za šolsko leto 1918—1919 se podelijo iz Zinsendorfovega fonda 4 štipendiji, vsak po 240 lir (enako 600 K) na leto. Štipendiji so določeni za dijake industrijske šole v Trstu, na oddelku za pomorske gradbe. Pravico do teh štipendijev imajo mladeniči iz tržaške občine, ali mladeniči, rojeni in stanujoči v Trstu a pristojni v kakšno drugo občino bivše avstrijske države. Samo v slučaju, da bi med prosilci ne bili dijaki, ki niso ne pristojni ne rojeni v Trstu, pridejo v poštev tisti, ki samo stanujejo v Trstu. Pravico podelitve štipendijev ima mestni borzni odbor. Natečajne prošnje, opremljene s krstnim listom, domovnico, izkazilom o družinskih gospodarskih razmerah in s šolskim spričevalom zadnjih 2 semestrov, se morajo predložiti do 31. majnika 1919 v občinskem vložnem uradu. — Tržaška občina.

Prodaja živine. Kr. gubernatorat sporoča: Lastniki goveje živine v Jul Benečiji so primorani prodati svojo živino, v kolikor bodo nakupne komisije, določene od tega gubernatorata, ali pa občine direktno, pr morane, da jo nakupijo za prehrano civilnega prebivalstva, na podlagi čl. 3. in 10. naredbe vrhov. poveljstva št. 046185, od 8. feb. 1919. Najvišje cene, ki jih nakupni organi ne smejo v nobenem slučaju prekoračiti, so tele: Biki (skopljenci z vsemi trajnimi zobovi) 400 lir za kvintal žive teže. Voli, junci in junice (z vsaj 2 trajnimi zobovi) 388 lir za kv. žive teže. Krave 376 lir kvintal žive teže. Velika in mala teleta (samci in samice z vsemi mlečnimi zobovi, za teže vsaj 2 q za ravninske pasme in vsaj 90 kg za gorske pasme) 364 lir za q žive vage. — Občine morajo podpirati nakupne komisije, ko le te zahtevajo. Kot najvišja cena za prodajo svežega volovskega mesa občinstvu se določi 11 lir za kg — za izbrane kose; občinam se prepusti, da določijo cene drugih delov, sorazmerno s cenami, ki jih določijo za izbrane kose. — Prestopniki navedene naredbe se kaznujejo z denarno globo do 1000 lir. V slučaju ponovnega prestopka se globa podvoji. Uporabijo se pa proti prestopnikom lahko tudi večje kazni, predvidene v vojaškem kazenskem zakoniku. (Podpisan) Trst, 20. majnika 1919. Gubernator, generalski poročnik C. Petitti di Roreto.

Opozarjamo občinstvo, da se uprava naše tiskarne in inseratni oddelek nahajata v pritličju hiše št. 20 v ulici sv. Frančiška.

Slovensko gledališče. Nocoj ob 8 se ponovi Etbin Kristanova drama v petih dejanjih »Samosvoj« z g. Silo v naslovni vlogi. Jutri, v nedeljo ob pol treh popoldan se vprizori zadnjih v sezoni Ivan Cankarjeva farsa »Polnočanje v dolini Sentflorjanski«. **Prosimo občinstvo, da ne privede k tej predstavi otrok.** Opozarjamo izrecno, da se prične nedeljska popoldanska predstava ob pol treh. — V torek, dne 27. t. m. se vprizori prvič Karel Schönherrjeva drama v petih dejanjih »Žena vrag« z go. S. Paulinovo v naslovni vlogi in z gg. Martinčevičem in Skrbinškom. V soboto, dne 31. t. m. je zadnja predstava v sezoni I. Cankarjevi »Hlapci« kot II. benefična predstava angažiranega ansambla. Aranžirana vaja za »Hlapce« je jutri zjutraj ob 9. uri.

Odbor kmetijske zadruge ima važno sejo v nedeljo, dne 25. t. m., ob 10 dop. v Delavskem domu, ul. Madonnina 15. Vabljeni so tudi vsi zaupniki, izvoljeni po okolici.

Tedensko poročilo o nalezljivih boleznih od 10. do 17. t. m. Oboleli: Staro mesto: 2 za škrlatico, 1 za trebušnim legarjem; Novo mesto 3 za škrlatico; Nova mitnica 2 za difteritis in croup, 1 za škrlatico; Stara mitnica: 2 za difteritis in croup, 1 za škrlatico; Sv. Jakob: 1 za porodnično mrzlico; Skedenj: 1 za škrlatico; Farneto: 1 za difteritis in croup, 1 za trebušnim legarjem; Sv. Ivan: 1 za porodniško mrzlico; Rojan: 3 za škrlatico; z drugih krajev: 1 za srobom, 1 za malarijo; skupaj 5 za difteritis in croup, 11 za škrlatico, 2 za trebušnim legarjem, 1 za srobom, 2 za porodnično mrzlico, 1 za malarijo. — Umrla 1 oseba za trebušnim legarjem.

Koncerti, ki jih prireja Višji kulturni svet za delavstvo (italijanska sekcija) od časa do časa v Tartinijevem konservatoriju, podajajo v resnici delavskemu ljudstvu najprimernejše priliko za razširjenje svoje prosvete in zato moremo le edino priporočati tudi našemu delavstvu, da poseča te prireditve v čim najobilnejšem številu. Tak koncert bo zopet danes zvečer ob 20'30 v dvoraní Tartinijevega konservatorija v Carduccijevi ulici.

Ljudska knjižnica v Škednju. Zaradi važnih prureditev prosimo, da vrnejo vsi člani izposojene knjige, in sicer do srede, 28. t. m., najkasneje. Kdor je knjigo izgubil, naj jo nadomesti ali plača. — Knjige sprejema g. Kocjančič Karel na svojem domu v Škednju št. 432 vsak dan od 2—8 zveč.

Knjižničar.

Promet v tržaški luki. Pripluli: »Mary Harlach« iz Newcastla, »B. Bruck« iz Benetk; odplul: »P. Hohenlohe« v Benetke.

Poizkušen samomor. Anton Jakomin si je včeraj v vrtu Basevi v samomorilnem namenu prerezal z brivno britvijo vrat. Mimoidoči so stvar zapazili in telefonirali zdravniški postaji. Revež se sedaj nahaja v bolnišnici.

Konj ga je brcnil. Včeraj je prišel na rešilno postajo izvoščck Friderik Abram, star 38 let. Imel je rano na nogi. Pripovedoval je, da ga je brcnil konj.

Pes ga je ugriznil. Uradnika Roberta Castelani je včeraj v ulici Artisti ugriznil pes za levo nogo. Na rešilni postaji so mu dali prvo pomoč.

Opekel se je. Mario Vechiet, star 20 let, se je opekel z vrelo vodo. Na rešilni postaji so mu dali prvo pomoč.

Borzna poročila.

Trst, dne 23. majnika 1919.

Položaj neizpremenjen. Malo poslov.
Tendenca neodločna.

Tečaji:

Cosulich (Austroamericana)	705—	725
Dalmatia (Parob. dr.)	380—	400
Gerolimich	1700—	1800
Lloyd	1075—	1125
Lussino	1700—	1750
Martinolich	500—	525
Navigazione Libera Triestina	1750—	1800
Oceania	525—	575
Premuda	650—	680
Tripcovich	600—	625
Assicurazioni Generali	16800—	17100
Riunione Adriatica	3250—	3450
Cement Spalato	375—	390
Krka	365—	380
Ladjedelnica v Tržiču (Cantiere Monfalcone)	380—	400
Tržaški Tramway	225—	240

MALI OGLASI

se računajo po 10 stot. beseda. Najmanjša pristojbina L 1'—. Debele črke 20 stot. beseda. Najmanjša pristojbina L 2'—.

ODDA se v najem meblirana parketirana soba za 2 osebi s krasnim razgledom na morje. Rojan, Scala santa 263. 3704

HIŠA s 5 nadstroji in stavbiščeno polcg postaje Rocol, se proda. Naslov pove ins. odd. Edinosti. 3705

SKUPNA PLESNA VAJA se bo vršila danes, v soboto, v spodnji dvorani Narodnega doma. — Začetek ob 9 zvečer. Voditelj. 3703

KLOBUKI za birmo in damski po zadnjih vzorcih so prispeli. Ugodne cene. Sprejemajo se naročila in popravila. Corso Garibaldi 15, III. (Barriera). 3676

URAR sprejema popravila ur vseh vrst. Delo točno, cene zmerne. Velkavrh, ul. Tigor 5. III.

KUPUJEM vsakovrstne vreče, Jakob Margon, ulica Solitario 19. 3698

SPREJME se čevljarski delavec. Farneto 33. 3693

FOTOGRAF A. JERKIČ, Trst. ul. delle Poste št. 10. Gorica, Corso št. 36 na dvorišču. P 1233

SLUŽKINJE, kuharice ali postrežnice, katere želijo dobiti službo, naj se zglase pri inseratnem oddelku našega lista. Ulica S. Francesco d'Assisi 20, pritličje, ali naj pošljejo svoj naslov. P 109

Otvoril sem
zalogo vina na drobno in debelo
pri gospe Križmančič v Bazovici.
Obenem se priporočam — TENCE.

JAVEN PLES
se priredi v nedeljo, 25. majnika na KONKONELU ob 3 popoldne. — Obilne udeležbe se nadeja mladina.

Velika zaloga
italijanskega OLJA vseh vrst
po konkurenčnih cenah
v Trstu, ulica Commerciale št. 5
pri tvrdki
J. PIPAN & C.

Lep izlet v Boljunc,
kjer se bo vršil
velik javen ples
v gostilni „Gospodarskega društva“ v nedeljo 25. t. m.
- Pričakujemo mnogo obiska. -

Javna dražba.
V nedeljo, 25. majnika, ob 10 dop. se bo vršila
prostovoljna javna dražba
18 lepih plemenskih molznih krav, brejih in s teleti, dalje 2 krasna bika za pleme in 8 težkih konj.
Prodaja se bode vršila na licu mesta.
Sv. Marija Magdalena Spodnja
Piano Sv. Ana štev. 64
posestvo ANŽIČ.

Avtorizovana kamnoseška delavnica z lastnim kamnolomom
Ig. Guštin & Comp. na Opčinah
sprejema vsa dela spadajoča v to stroko, kakor
cerkvena dela, nagrobne spomenike itd.
po zmernih cenah.

Veliko javno veselico
priredi 9. junija štanjelska mladina. Vsebino sporeda se v kratkem objavi. — Nadejamo se obilne udeležbe.

JAVEN PLES
se bo vršil na Proseku v nedeljo, 25. t. m., ker se zadnji z javljeni ples radi odredbe kr. štab. poveljstva ni mogel vršiti. Toliko v pojasnilo morebitnim zameram s strani občinstva. Mladina.

ZOBOZDRAVNIK
Dr. MRAČEK TRST
Corso 24, I. nadstropje
Ordinira od 9 - 12 dop. in od 3 - 6 pop.
Brezbolestno izdiranje zob, plombiranje in umetni zobje

Vabimo na
veliki javni ples
ki se vrši v Potoči pri Kamnjah na Vipavskem dne 29. majnika.
Odbor mladine.

Kisova kiselina
v velikih in na adnih steklenicah se prodaja v skladišču
RUGGERO GAMBEL Trst
ul. Pier Luigi da Palestrina 2
vogal ul. Coroneo. — Telefon 24-03.

JAVEN PLES
se priredi v GORENJI BRANICI 29. majnika. Ples se bo vršil ob vsakem vremenu, ker je prostor krit. K obilni udeležbi vabi mladina.

Dr. FRANZUTTI
ZOBOZDRAVNIK v Trstu, ul. Gioachino Rossini štev. 12, vogal ul. delle Poste. Tehniški vodja A. Johnscher, dolgoletni asistent Dr. J. Č rmaka. - Izdiranje zob brez bolečin. Plombiranja. Umetni zobje.

Javen ples
priredi mladina 6 julija v Kazljah, pred gostilno Možetič Svira godba iz Sežane.
K obilni udeležbi vabi mladina.

JADRANSKA BANKA
Deln. glav. K 30,000.000, Reserve K 8,000.000
Centrala: TRST
Via Cassa di Risparmio 5 - Via S. Nicolò 9
Podružnice: Dubrovnik, Lunaj, Kotor, Ljubljana, Metković, Opatija Split, Šibenik, Zadar
Ekspozitura: Kranj.
Obavlja vse v bančno stroko spadajoče posle.
Sprejema vloge v Lirah
na hranilne knjižice proti 1½% letnim obrestim v bančnem prometu proti 3% letnim obrestim. Na odpoved navezane znatne sprejema po najugodnejših pogojih, ki se imajo pogoditi od slučaja do slučaja
Daje v najem varnostne predale (Safes Incassi).
Blagajna posluje od 9 do 14.

Odvetnik dr. Peter Medveščck v Gorici
naznanja
da je preselil svojo odvetniško pisarno
na Corso Giuseppe Verdi 37, I. n. (v bližini ljudskega vrta)

CHIANTI
Na podlagi brzojavke štev. 139 uvrščene v „Edinosti“ 12. t. m. so bili v torek, 20. t. m. popoldne ra tovorjeni pri tvrdki
J. Parčina, v Trstu, ul. Torrebianca št. 20 (Telefon 29-53)
prvi vagoni najfinejšega vina
CHIANTI „Valle d'oro“
glasovitega posestva La Rocca“ tvrdke Altini & Serafini, San Miniato di Firenze.
Vino se prodaja v originalnih 2litrskih steklenicah po **L. 4.80** steklenica. -- Reklamna cena.
CHIANTI! CHIANTI! CHIANTI!

Velika zaloga vina
GUGLIELMO WEISS, Trst, ul. Valdirivo 23. Tel. 29-78
Izvrstno belo in črno vino dalmatinsko in italijansko.
Italijansko po L 2.40 in več. — Dalmatinsko po L 2.40 in več.
Samo na debelo. Samo na debelo.